

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX KADENCJA**

Warszawa, dnia 13 grudnia 2018 r.

Druk nr 1061

**Pan
Stanisław KARCZEWSKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 84 ust. 1 Regulaminu Senatu my, niżej podpisani senatorowie,
wnosimy projekt uchwały

**w 100. rocznicę powołania Akademii Górniczo-Hutniczej
w Krakowie.**

Do reprezentowania nas w dalszych pracach nad tym projektem uchwały
upoważniamy senatora Kazimierza Wiatra.

(-) Aleksander Bobko
(-) Piotr Florek
(-) Andrzej Kamiński
(-) Tadeusz Kopec
(-) Andrzej Pająk
(-) Krystian Probierz
(-) Kazimierz Wiatr

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

w 100. rocznicę powołania Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie

100 lat temu – krótko po odzyskaniu niepodległości w roku 1918 - Rząd Polski w dniu 8 kwietnia 1919 r. podjął decyzję o utworzeniu Akademii Górniczej w Krakowie. Ta szybka decyzja wynikała z wielkich potrzeb budowanej polskiej gospodarki oraz polskich struktur państwa i była możliwa, ponieważ starania o utworzenie Akademii Górniczej w Krakowie trwały od wielu lat.

Brak państwowości w czasie, kiedy w Europie Zachodniej kształtowała się gospodarka kapitalistyczna oraz struktury nowoczesnego państwa, miał ogromne znaczenie dla rozwoju gospodarczego i społecznego Polski. W tym czasie, zwanym „wiekiem węgla i stali”, Europa budowała zręby nowoczesnych państw, których cechą była postępująca industrializacja. Wielu Polaków dostrzegało konieczność włączenia Polski w procesy modernizacyjne, czego przejawem były m. in. trwające co najmniej od 1861 r. starania o Instytut Politechniczny a potem o Akademię Górniczą w Krakowie. Władze monarchii habsburskiej, mimo istniejącej od lat sześćdziesiątych autonomii Galicji, nie chciały wyrazić zgody na powołanie wyższej uczelni technicznej w Krakowie. Jednak zaangażowanie i mocna argumentacja strony polskiej zmieniły ten stan. Do Wiednia wysyłano raporty odnoszące się do zasobów mineralnych Galicji, produktywności przemysłu galicyjskiego, perspektyw rozwojowych, a także zapotrzebowania na kwalifikowaną kadrę. Szeroką misję wnioskowanej akademii zawarto w przygotowanym programie nauczania, który kładł nacisk na podbudowę teoretyczną, specjalistyczne wykształcenie oraz wiedzę z dziedziny prawa, ekonomii i nauk społecznych.

W 1912 r. grupa wybitnych inżynierów i działaczy górniczych pod przewodnictwem Jana Zaráńskiego wszczęła kolejne zabiegi o zgodę na powołanie w Krakowie wyższej uczelni kształcącej inżynierów górnictwa. Starania te zostały zwieńczone powodzeniem i w 1913 roku Ministerstwo Robót Publicznych w Wiedniu powołało Komitet Organizacyjny Akademii Górniczej, którego przewodniczącym został profesor UJ Józef Morozewicz. 31 maja 1913 r. cesarz Franciszek Józef I zatwierdził utworzenie wyższej szkoły górniczej

w Krakowie. „*Wskutek wybuchu wojny nie otwarto akademii górniczej, cała sprawa odroczone do spokojnych czasów, 21 marca 1915 r.*” – jak zapisano w dokumentach krakowskiego Magistratu.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r., Komitet Organizacyjny podjął ponownie pracę i 8 kwietnia 1919 r. Rada Ministrów pod przewodnictwem Ignacego Jana Paderewskiego podjęła uchwałę w sprawie założenia i uruchomienia Akademii Górniczej w Krakowie. 1 maja 1919 r. Naczelnik Państwa Józef Piłsudski mianował jej pierwszych profesorów, a 20 października 1919 r. dokonał uroczystego otwarcia Akademii Górniczej w auli Uniwersytetu Jagiellońskiego. 15 czerwca 1923 r. położono kamień węgielny pod budowę przyszłego gmachu Akademii Górniczej. Uczelnia szybko osiągnęła wysoki poziom kształcenia, wchodząc do grona najlepszych europejskich szkół górniczych, a jej pracownicy naukowcy uzyskiwali w wielu specjalnościach wyniki o doniosłym znaczeniu. Od samego początku swego istnienia uczelnia współpracowała z przemysłem.

Dalszy rozwój Akademii Górniczej przerwał wybuch II wojny światowej. Wśród 184 aresztowanych przez gestapo profesorów krakowskich uczelni, w ramach akcji „Sonderaktion Krakau” rozpoczętej 6 listopada 1939 r., znalazło się 18 profesorów i 3 docentów Akademii Górniczej, a więc prawie całe grono uczonych. Elita naukowa została deportowana do niemieckich obozów koncentracyjnych w Sachsenhausen-Oranienburg i Dachau. W latach 1939-1945 gmach główny Akademii Górniczej zajął okupacyjny rząd niemieckiej Generalnej Guberni. Mienie uczelni uległo wówczas kompletnej grabieży i dewastacji, a rzeźba św. Barbary została rozbita przez zrzuconie z dachu budynku głównego. Dzięki ofiarności pracowników udało się uratować jedynie część księgozbioru. Działalność Akademii Górniczej zeszła do konspiracyjnego podziemia, a władze rektorskie starały się stworzyć prowizoryczną bazę lokalową i materialną.

W pierwszych miesiącach 1945 r. krakowska Akademia Górnicza była jedyną w kraju zorganizowaną uczelnią techniczną. Stała się ośrodkiem pomocy dla innych wyższych szkół technicznych. W 1947 r. podjęto uchwałę o zmianie nazwy uczelni na „Akademia Górniczo-Hutnicza”, której formalne zatwierdzenie przez władze nastąpiło w 1949 r., a w 1969 r. uczelnia otrzymała imię Stanisława Staszica.

14 grudnia 1981 r. społeczność akademicka AGH pod przywództwem „Solidarności” zaprotestowała przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego i stłumieniu wywalczonej wolności. NSZZ „Solidarność” AGH był organizacją uczelnianą, jedyną w Krakowie i jedną

z trzech w kraju, które zorganizowały strajki okupacyjne w pierwszych dniach stanu wojennego. Po roku 1989 uczelnia włączyła się w proces zachodzących przemian. W 1999 r. na gmachu budynku głównego stanęła ponownie figura Świętej Barbary, poświęcona 17 czerwca tego roku przez świętego Jana Pawła II – Doktora Honoris Causa AGH, w obecności pracowników i studentów.

Senat RP podejmując uchwałę w 100. rocznicę powołania Akademii Górniczej w Krakowie chce uczcić zasługi i codzienny trud wielu pokoleń pracowników i absolwentów AG i AGH, którzy dobrze przysłużyli się Polsce. Chcemy, aby kolejne pokolenia związane z AGH przyczyniały się do rozwoju społecznego i gospodarczego naszego Narodu i Państwa. Mamy nadzieję, że dalszy rozwój Akademii Górniczo-Hutniczej dobrze wpisze się w niezwykle dynamiczny rozwój techniki i technologii, w budowę Społeczeństwa Informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy, obejmujących wszystkie obszary naszego życia.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Monitor Polski.

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
